

GLB-pilot Hoe? Zo! levert aansprekende resultaten op

Boeren kunnen goed uit de voeten met het veranderende Europese landbouwbeleid. Dat blijkt uit de net afgeronde, pilot van de gezamenlijke agrarische collectieven Noardlike Fryske Wâlden, Groningen West en Midden Groningen. Uit de praktijkproef komt naar voren dat agrariërs de gevraagde extra inspanningen die de natuur ten goede komen, kunnen leveren. Een puntensysteem met bonussen en begeleiding door een collectief helpen hierbij, zijn andere conclusies.

Vanaf 2019 hebben de Noardlike Fryske Wâlden, Groningen West en Midden Groningen de gezamenlijke praktijkpilot 'Hoe? Zo!' uitgevoerd. Er is geëxperimenteerd met een nieuw systeem waarmee boeren passende maatregelen, die goed zijn voor milieu, biodiversiteit of klimaat, kunnen uitvoeren op die plekken waar ze het meest efficiënt zijn. Dit systeem levert tevens zo weinig mogelijk administratieve lasten en regels op voor de agrariërs. Doel van de pilot was voorbereidend praktijkonderzoek te doen op het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) dat vanaf 2023 verandert en uit te zoeken welke rol de collectieven hierin kunnen spelen. Een groep van 71 Friese en Groningse melkveehouders en akkerbouwers deed eraan mee.

Samen met burens

Tijdens de proef hebben de drie collectieven, in een gebiedsproces met gebiedspartijen en boeren, een keuzemenu met maatregelen voor de boeren ontwikkeld. Voorbeelden hiervan zijn soortenrijk productiegroenland, groene braak en het toepassen van ruige mest. Als ze dit samen met de burens, een aangrenzende collega-agrariër of een terreinbeherende organisatie oppakken, wordt het effect versterkt en levert het een plus op voor bijvoorbeeld de biodiversiteit of waterkwaliteit. Dit is door de collectieven uitgewerkt in een puntensysteem dat in de praktijk is getest. "We hebben geconstateerd dat de provincie de aangewezen partij is om een trekkersrol in het proces op zich te nemen en dat die ook duidelijke doelen kan stellen", zegt projectleider Wouter Rozendaal. "Verder is een conclusie dat het wenselijk is om gebiedsplannen op een hoog schaalniveau te maken en van daaruit naar deelgebiedsplannen te verfijnen. Het collectief is bij uitstek geschikt om vervolgens doelen gebiedsgericht naar maatregelen te vertalen. Een boerendenktank kan hierbij nuttig en praktisch meedenken."

Puntensysteem

Binnen de pilot lag de focus op het ontwikkelen en testen van een zelfsturend puntensysteem. Boeren kunnen voor maatregelen uit ecoregelingen punten verdienen met een bijbehorende vergoeding. Het puntensysteem werkt op basis van nabijheid. Maatregelen krijgen extra punten als ze naast elkaar liggen en ook daadwerkelijk in de nabijheid van elkaar worden uitgevoerd. Rozendaal: "Het geheel is meer dan de som der delen. De samenhang tussen maatregelen houdt niet op bij de grenzen van het bedrijf. In het puntensysteem tellen dus ook de maatregelen van de buurman mee in de bonusberekening. Het blijkt dat dit puntensysteem met bonussen prima werkt en voor een grotere bijdrage aan de doelen zorgt. Boeren willen hieraan meewerken." Verder komt naar voren dat het puntensysteem vooral goed functioneert voor de maatregelen waarbij sturing nodig is. "Het collectief kan zorgen voor die begeleiding en heeft ook een goed overzicht welke boer met welke maatregel bezig is", aldus de projectleider. "Agrariërs vinden onderlinge kennisuitwisseling belangrijk. Collectieven kunnen de organisatie van toekomstige informatiebijeenkomsten op zich nemen. Jammer was dat door de coronacrisis veel excursies en bijeenkomsten niet konden doorgaan."

Downloaden

De bevindingen van de Noordlike Fryske Wâlden, Groningen West en Midden Groningen uit de pilot Hoe? Zo! zijn, samen met die van andere pilots, ingebracht bij de beleidsmakers van het ministerie van LNV, de provincies en waterschappen. Zij geven de Nederlandse invulling van het Europese landbouwbeleid verder vorm. Het volledige eindrapport (binnenkort) van de pilot en de samenvatting ervan zijn te downloaden van de website www.glb-hoezo.nl.

Vervolg

In een aantal andere gebieden in Nederland zijn ook pilots uitgevoerd voor het ontwikkelen en testen van een praktisch en uitvoerbaar puntensysteem voor de vergroening GLB. Vanuit de pilot Hoe? Zo! gaat Collectief Groningen West samen met Water Land & Dijken en Flevolands Agrarisch Collectief in 2021 en 2022 meedraaien in een vervolgpilot. Samen gaan samenwerken aan één puntensysteem dat door elke boer in 2023 kan worden toegepast.

Fotografie: Mark Schuurman (boer in de Noordlike Fryske Wâlden)

Zeven GLB-pilots

De pilot Hoe?Zo is onderdeel van zeven pilots die verspreid over Nederland worden uitgevoerd. Het doel van de zeven pilots is om ervaring op te doen met prestatiegerichte betalingen aan boeren in de aanloop naar de volgende GLB-periode. Agrarische collectieven voor natuur- en landschapsbeheer en LTO Nederland voeren de pilots uit. Zij werken samen in een koepelproject om van daaruit de beleidsmakers die de Nederlandse uitwerking van de Brusselse voorstellen maken te voeden.

Agrarische collectieven en ANLb

De agrarische collectieven Noordlike Fryske Wâlden, Midden Groningen en Groningen West voeren de GLB-pilot Hoe? Zo! gezamenlijk uit. Agrarische collectieven zijn op dit moment verantwoordelijk voor de uitvoering en de coördinatie van het Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb). Het ANLb wordt uitgevoerd op basis van het provinciaal Natuurbeheerplan waarin staat welke doelsoorten waar beschermd moeten worden en welk beheer daarvoor kan worden ingezet.

Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling: Europa investeert in zijn platteland